

Från sommarens soliga fjällresa Ett äventyr längs "Vildmarksvägen"

Kan man cykla i de svenska fjällen? Är inte den Skandinaviska bergskedjan alltför kuperad? Och om det går – hur är vägkvaliteten, är det MTB-stigar överallt? NCT-redaktionen har intervjuat funktionärerna Åsa Kvarfordt (färdledare) och Lennartarna Berg och Sandgren (gruppledare). Stämde verkligen långfärdsgruppens löften om att det här var helt OK?

Foto : HANS-OLOF LILJEBLAD • ÅSA KVARFORDT

● Den svensk-norska fjällkedjans sydligaste utpost är Transtrandsfjällen i Dalarna. Genom fjällvärlden passerar åtskilliga vandringsleder – den längsta (Kungsleden) startar i Abisko och avslutar i Hemavan (50 mil) vid Tärnaby i södra Lappland. Men går det att ta sig fram här per cykel?

Nej, genom Lappland är det faktiskt omöjligt, utom i den allra sydligaste delen. I Lappland finns endast ett fåtal passager tvärs över Kölen – de stora vägarna E 12, Rv 95 och E 10 och några mindre, varav Sverigeleden utnyttjar en (Sagavägen). Även söderöver från södra Jämtland, genom Härjedalen och norra Dalarna råder ren vildmark med just renar, rovdjur och myskoxar.

Men däremellan, från Åredalen upp till Marsfjällen i Vilhelmina kommun, går det faktiskt och det var här som Cykeläventyret Norden 2007 drog fram. 20-talet deltagare hade vågat anmäla sig och det här var faktiskt så långt norrut som SCS klarar att transportera cyklar och utrustning på en dag (återfärden var ca 100 mil).

Start från Frösö kyrka

Med tåg kom man smidigt upp till Östersund där även några valt att starta. Man åkte 1:a klass och X2000, så det var riktigt bekvämt. SCS:s foljebuss med cyklarna fick några timmars försprång – vid 20-tiden var alla samlade vid Frösö stugby och ett kvällsmål på Stockettitt, som bjöd på fantastisk utsikt och solsken.

Från Frösö kyrka startade sedan cykelfärden genom flygflottiljens tidigare avspärrade område (här skall Sverigeleden gå i framtiden) upp längs Storsjöns norra strand. Färdvägen följde Sverigeleden nästan hela tiden. D v s detta var tidigare jungfrulig mark för allt vad cykelturism hette, men CÄN:s rekpatrull blev så positivt överraskad över hur fina vägarna hade blivit här uppe, att hela sträckan upphöjdes till Sverigeledsstatus. En bidragande orsak till detta var förstås också att nya kartor över leden höll på att produceras.

Efter en dagsetapp nådde man den välkända

hästavelsanläggningen Wången vid sjön Alsen, där den nordsvenska hästrasen värnats – numera håller man mest på med travhästar. Det var lättorienterat, eftersom det nya avsnittet längs Sverigeleden blivit uppskyllat bara någon vecka innan. Vädret var strålande och fortsatte faktiskt så under hela veckan, man hade t o m SV-vinden i ryggen mestadels hela tiden. Medan övriga delar av landet hade busväder, regn och översvämningar, kunde Norden-lägret njuta av de fascinerande omgivningarna.

Året innan hade varit torrt och torrt var det alltså fortfarande. När Sverigeleden skyltades upp var omgivningarna helt myggfria – det gick att plocka blåbär ute i skogarna barbant. Nu hade det väl kommit någon väta någonstans, så lite mygg var det i fjällbjörkskogen i Fatmomakke, men då var ju hela färden redan över. Det här med mygg och Norrland är ju också lite överdrivet. Myggen finns ju punktvis där det är fuktigt, särskilt i myrmarker – det är ju därför som fåglarna flyttar norrut för att det finns så mycket käk. Vill man uppleva insekter kan man exempelvis ta sig till nationalparken Sjaunja vid Gällivare eller ännu säkrare är trakterna kring södra Dalälven kring Gysinge. Just i denna del av fjällkedjan finns mest forsande vattendrag och det gynnar inte myggen, även om de förstås finns punktvis. Bromsar fanns det dock en del i det varma vädret. Men nog om detta.

Lättcyklat längs Fiskevägen

Vägarna var fina och backarna var få. Det var lättcyklat ända in i Norge, för en dagsetapp var förlagd hit, annars hade resan inte hängt samman. Man färdades ibland mildtals utmed vattendrag genom den vackra Hotagen-bygden längs Fiskevägen (skyltad turistväg). Logistälena utgjordes av trevliga och moderna stugbyar och dessa låg denna gång på bekväma avstånd, så dagsetapperna blev ibland något korta. Åsa, som varje dag fixade mat till uteluncherna, hann ibland inte fram före cyklisterna. Men efter ett

tag så utarbetades en rutin.

Förutom någon mil vid sjön Alsen, så var hela färdvägen fint asfalterad. Och trafiken var ringa – ett fåtal husvagnsekipage hade letat sig så här långt upp och vardagstrafiken var gles. Det är faktiskt synd. Den som söker orörd natur, tystnad och originella sevärigheter har mycket att upptäcka här. Och ändå är det inte ödsligt – byarna ligger på bekväma avstånd och här finns både livsmedel och bensin. Men det är mest jakt, fiske och vinterturism, som hittills varit aktuellt. På norska sidan i Nordli tänkte man dock satsa på cykelturism och var mycket intresserade av Sverigeleden.

Gäddede är största ort på svenska sidan när man tagit sig en bit norrut. Turistbyrån var strategiskt placerad vid leden och hade även nyligen fått stämpelställe-status. Nu var cyklisterna på väg upp mot kalvfjället och närmare Stora Blåsjön kom några kraftiga stigningar. Men har

man låga växlar, så är det ju bara att ta det lugnt – med tiden är man över ”bergspassen” och kan njuta utför. Och även uppför faktiskt – då har man verkligen tid att ”se sig omkring”.

Gäddede stämplade pass

Alla fick alltså sina stämpelpass stämplade i Gäddede, där man var mäkta imponerad av denna invasion. Föreståndarinnan Ulla bjöd t o m på inträdet till byns fina Naturum och lovade skicka en DVD-film över bygden, när denna blev klar. På Wången guidades man runt av en lärare på anläggningen som var mycket underhållande, på Lierne gaestegård utanför Nordli berättade värdarna om sin fina anläggning och bygden runtomkring och på Klimpfjälls fjällhotell höll man föredrag om gruvtiden uppe i Stekenjokk. Sista guidningen skedde under några timmar i samernas heliga by Fatmomakke och den ville ingen missa trots myggen.

Färdens höjdpunkt var kanske ändå passagen över kalfjället under näst sista etappen fram till Klimpfjäll. En tre mil lång sträcka över Borgafjäl- len med oändlig utsikt och omringad av toppar på 1000–1200 möh. Vägens (Vildmarksvägens) högsta punkt låg på ca 900 möh och snösmält- ningen var i full gång, det porlade trevligt från bäckar och forsar överallt. Här uppe i ödemarken bedrevs gruvverksamhet så sent som 1988 – man bröt bl a koppar, zink och guld. Malmen gick på lastbil till Vilhelmina och sedan på järnväg ner till Rönnkärsverken vid Bottenvikskusten. Vild- marksvägen är f ö bara öppen i hela sin sträck- ning mellan ca 10/6 och 15/10.

Här uppe är samernas land. Renskiljen, ren- slakterier och kåtar dyker upp med jämna mel- lanrum. Unikt att kunna cykla här, där det annars bara går att fjällvandras. Strörenar betade lite här och var och Röda Korset hade en räddningsbun- ker centralt placerad. Stekenjokkgruvans alla överjordiska delar var rivna, men här fanns ett monument. Och med dagens höga metallpriser diskuteras faktiskt ett återöppnande.

Ren, lax och fjällröding

Maten var god och riklig överallt. Frukostarna uppskattades särskilt och Åsas picknickluncher. Det bjöds också på en del norrländska spe- cialiteter, som älg och ren, lax och fjällröding, hjortron och glass. Men ”björkvattnet” i Norge tyckte vi var lite för dyrt, så det låg utanför den allmänna menyn. Fikapauserna fick planeras, för avstånden mellan bagerier och kiosker var stort, om de ens fanns. Och gruppledarna hade väl den mest lättorienterade resan i SCS:s histo- ria, med gott om tid för egna avvikelser. Bada kunde man göra överallt och någon gjorde det också, men eftersom det var smältvattentider låg temperaturen kring + 4 grader.

Åsa, som körde följebil med släp, lade sär- skilt märke till, att när man passerade gränsen ovan Valsjöbyn hade normännen byggt en vacker rastplats med utsikt, information och to- alett. Någon svensk motsvarighet när man åter skulle in i Sverige vid Gaddede kunde inte upp- täckas. Deltagarna gjorde avstickare till särskilt imponerande vattenfall i bygden, som Hassling- gåfallet och Regnsfallet och Trappstegsforsarna passerades under hemfärden.

Vindkraftpark planeras

Klimpfjäll var en större turistby nedanför Fjällfjället och här avslutades cykelfärden på hotellanläggningen. I Klimpfjäll bodde Steken- jokkarbetarna under gruvtiden, men nu var det lite lugnare och mest satsade man på vintertur- ismen. Byn hade en helikopterstation, som ser- verade samer, turister och räddningstjänst. En av de sex piloterna firade sin 60-årsdag uppe vid Norgefarargården när vi var där och fraktades runt i en flygtrapp efter en traktor. Energimyndi- gheten vill placera en vindkraftpark här uppe, samerna är emot – vindbruset skrämmer renar- na, hävdar man. Själva driver de dock hjordarna med helikopter och motorcykel, så problemet ligger nog på ett annat plan – man vill ha ordentlig ekonomisk kompensation.

Guiden på Fatmomakke drev vandrarhemmet i Klimpfjäll, men var bosatt i Göteborg. Hon tyckte svenskarna var gnälliga och svåra att ha och göra med. Det fanns många fina souvenirer att köpa, men det var något dyrt. När vi skulle hem blev vi skjutsade av hotellets personal ner till Vilhelmina. Det var bara 12 mil – en bagatell för en norrlänning. Färden var oerhört vacker utmed Kultsjön, Saxnäs och Kultsjöån ner till Stalon (ny delningspunkt på Sverigeleden). I Vilhelmina väntade länsbussen längs Inlandsvä- gen ner till Östersund. Och efter någon timmes uppehåll här blev det tåget åter till huvudstaden. Ett ovanligt äventyr var över. □

